

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Alternatief voor militaire defensie: Omschakeling naar sociale verdediging

Misschien komen we met dit artikel, dat een inleiding wil bieden in de problematiek van de *Sociale Verdediging*, al wat laat. Her en der wordt er reeds over gediscussieerd en gepubliceerd. Kursussen en trainingen zorgen reeds voor de praktische verwezenlijking. Toch willen we nog, voor de niet-ingewijden, het één en het ander op een theoretisch rijtje zetten.

Sociale verdediging wil 'een alternatief bieden voor de militaire verdediging, doordat ze

poogt universele waarden en normen te beschermen, door middel van geweldloze methoden en dit dankzij de inbreng van ieder burger.

Het gaat er dus niet zozeer om een bepaald grondgebied (territorium) te verdedigen dan wel de uit universele waarden en normen gekreerde wetten, instellingen en processen in een samenleving. De middelen die daartoe gebruikt worden, moeten in overeenstemming zijn met wat men wil bereiken. Het doel en de middelen, weet je wel? Gezien geweld in strijd is met die waarden en normen, moet geopteerd worden voor geweldloosheid. Zowel het doel als de middelen schakelen een diktoriaal of een van *boven* opgelegde manier van werken uit. Het betreft hier een zaak van het volk, waarin ieder burger zijn taak en verantwoordelijkheid moet (kunnen) opnemen.

Is er wel iets te verdedigen?

De territoriale afschrikkingsdefensie zoals wij die traditioneel kennen wordt tot op heden nog steeds door een grote hoeveelheid mensen als de enige en echte manier vooropgesteld om... Ja,

om wat? Om de Russen buiten te houden? Is het doel eigenlijk wel duidelijk? Zijn het niet veeleer de belangen die meespelen in de instandhouding van ons leger. Denken we hierbij aan de wapenindustrie, onze elektronische en apparatenindustrie, de transnationale olieaansluitingen... De recente 100 miljard aankoop is hiervan een goede illustratie. Uiteraard worden hiermee de belangen van de bevolking niet gediend.

Daarom dat we ons moeten bezinnen over wat nu eigenlijk het doel van onze verdediging dient te zijn. En dan wordt het woordje *demokratie* belangrijk. Die is uiteraard wel het verdedigen waard. Alleen is een betere omschrijving nodig. Onze democratie is er duidelijk één die in ontwikkeling is. Een ontwikkeling die moet leiden naar een participerende democratie. Daartoe moeten mistoestanden bestreden worden, en moet hetgeen bereikt is, verdedigd worden.

Geweldloze weerbaarheid

Wil je die democratie-in-ontwikkeling verdedigen, dan moet die voor iedereen de moeite waard zijn. Als je wil bereiken dat iedereen meewerkt aan sociale verdediging, dan zullen met name de achtergestelde groepen er met daden van overtuigd moeten worden dat die samenleving de moeite van het verdedigen waard is. Sociale verdediging hangt m.a.w. nauw samen met maatschappijvorming. Anderzijds betekent een beginnende realisatie van sociale verdediging ook reeds een maatschappelijke heroriëntering.

We hadden het hierboven reeds over de middelen bij een verdediging die in overeenstemming met het doel moeten zijn. Welnu, de beginselen die aan de grondslag liggen van de democratie zijn onverenigbaar met de beginselen van militaire verdediging. Vandaar dat alternatieven dienen gezocht. In het verleden zijn in de praktijk reeds heel wat geweldloze vormen van actie en verdediging toegepast. We denken aan Gandhi, King, Camara, het civiele verzet tijdens de Duitse overheersing in de tweede wereldoorlog, verzet tegen de Kapp-Putsch in Duitsland tijdens de Weimarrepubliek... In sociale verdediging streeft men erna zulke vormen van verdediging op grote schaal toe te passen, en de mensen erop voor te bereiden. Dus niet, zoals in de voorbeelden het geval was, te wachten op een spontaan initiatief, maar de bevolking massaal

voor te bereiden (o.a. door training) op het gebruik van geweldloze verzetsmiddelen, bij zowel een interne aanval op de democratie, als een externe daad van agressie. Belangrijk is wel, even de term geweldloos nader te bekijken. Iemand of een groep wordt geweldloos genoemd, wanneer geen middelen in het bereik van de doelstellingen gehanteerd worden, die erop gericht zijn een ander of anderen fysisch of psychisch te vernietigen of aan te randen. Geweldloosheid heeft dus alles te maken met eerbied voor de menselijke persoon. Vandaar dat in sociale verdediging het onderscheid tussen iemands rol en iemands persoon enorm belangrijk is. Nooit maar dan ook nooit mag de tegenstander vernietigd worden omwille van het systeem waarvan hij vertegenwoordiger is. Ons inziens ligt hier ook één van de grootste verschilpunten met de guerrilla-beweging. Deze slaagt er maar uiterst zelden in het vernoemde onderscheid te maken. Maar al te dikwijls betekent een strijd met b.v. het politiebureau voor hen een uitroeping van diegenen die het in dat systeem voor het zeggen hebben. Vanuit de idee van geweldloze weerbaarheid is sociale verdediging dan het gekoördineerde samenstel van geweldloze activiteiten van overheid in de meest nauwe samenwerking met de bevolking, ter voorkoming van binnenlandse of buitenlandse aanranding van de samenleving, en, wanneer zulks toch gebeurt: de uitvoering van een algemeen volksverzet tegen de aanrander.

Methoden en technieken

Er zijn twee aspecten in het beleidssysteem bij toepassing van sociale verdediging. Het betreft preventie, door de eventuele tegenstander duidelijk te maken wat er zal gebeuren bij een inval; en ten tweede de praktijk van het verzet. Dit laatste is onder te verdelen in eerstens communicatiemethoden, waarbij de dialoog zich richt tot de leiders van de tegenstanders en de bevolking van het thuisland van de

(vervolg op p. 7)

Weekblad. Jaargang 9, '82-'83. Nr. 21, dd. 4 maart 1983.

V.u. Marcel Meeus. Van Evenstraat 2D, 3000 Leuven. Tel.: 016/224438.

Redakties steeds op vrijdag tussen 16.00 en 19.00 uur (open voor ieder) op 't Stuc, Van Evenstraat 2D, 1ste verd. Art. binnen 1 week vóór verschijnen.

Abonnementprijs per jaarg.: 150 fr. (gewoon), 350 fr. (steun) Te storten op rekening nr. KB 431-0079541-68 t.n.v. ASR-Veto, Van Evenstr. 2D, Leuven, met vermelding Veto-abonnement'.

EN VERDER...

Mens in ontwikkeling	p. 2
Ei in ontwikkeling	p. 2
Vlaams' uniefs deel IV	p. 3
Macht & Apostel	p. 4
Industriële Revolutie	p. 4
Studenten in Polen	p. 5
Poëzie in Theologie	p. 6
Kreten zal 't wel weten	p. 7
Agenda	p. 8
Aankondigingen	p. 8
En... zoekertjes	p. 8

Kleine meute tegen grof geld

Geen 10000000000 tegen 'de' 100000000000

Donderdag 24 februari... een kleine meute verzamelt zich voor Alma II, om te gaan betogen tegen de vlucht die het regeringswerk aan het nemen is. Beduusd over de magere omvang van het protest vangt de betoging in mineur aan. Eens de bondgenotenlaan bereikt is, blijkt de groep betogers toch aangezwellen tot een 300 man, en wordt er flink gekandeed: 'Weg die bomme (!), werk verdomme!', 'Geen centiem voor de F-16', 'Geen man, geen vrouw, geen cent voor het leger'. Aan de Galerij wordt sympathie betuigd voor de werknemers van GA ('Vreven aan de dop'), en voor de gevangenis wordt de ruil Vreven-Koen Nyssen voorgesteld (een bijbelse inspiratie?). Er wordt echter praktisch niet geprotesteerd tegen de rol van België in de NAVO. Evenmin een woord over kommunautaire kwesties. Tijdens de betoging deelde MLB wel een pamflet uit (in de karakteristieke rode kleur) met een analyse van de machtsverhoudingen in de wereld, en een voorstel voor een nieuwsoortige militaire politiek: volksdefensie. (En passant kreeg SJW in het pamflet ook nog een veeg uit de pan voor hun slogan: 'Weg die bomme, werk verdomme' als zijnde absoluut niet ter zake doende.) De betoging kende een erg vredelievend slot in de buurt van haar vertrekpunt. Wat niet gold voor de betoging woensdag 11: op het laatste nipertje (door een misverstand?) voerde de rijkswacht een charge uit, en werden enkele aanhoudingen verricht. Read next week's VETO. (foto Ciska Devloot)

(En als je dacht dat het hierbij bleef...)

Vranken: deel...?

Even ter herinnering. In 1ste lic. Sportkot werden verleden jaar, tijdens tweede zit, plots de deliberatiecriteria veranderd, en wel zo dat negen mensen hierdoor gebuisd waren. Om te vermijden dat professor Vranken, die bekend staat om haar nonchalante doceren—en kwoteergewoontes, teveel slachtoffers zou maken, werden 'haar punten immers in eerste zit samengegeld met die van professor Stijns, het rekenkundig gemiddelde was van tel op de deliberatie. Zijn collega kennende strooide Stijns nogal gul met punten, zodat in de meeste gevallen het ergste vermeden kon worden. Maar... Tijdens de deliberatie van tweede zitting zelf wist mevr. Vranken die regeling ongedaan te maken, met het bekende gevolg.

Tegen deze professorale willekeur rees, ook in deze kolommen, heel wat verzet, en uiteindelijk werd, o.a. door toedoen van kringraad, kinéraad en de vice-rector, een eenmalige minnelijke schikking uitgedokterd om de Vranken-slachtoffers toch nog een kans te geven. Zij mochten in februari hun kans nogmaals wagen, en de punten van Vranken en Stijns zouden samengeteld worden. Het bleef desalniettemin onduidelijk hoe dat zou

gebeuren. Men kan tevreden zijn: niemand werd gebuisd tijdens de deliberatie hors concours van vrijdag 11. Toch is dit voor studenten maar een Pyrrhus-overwinning. Al zijn we dan geen martelaren — in naam van Vranken — rijker, aan de essentie van het probleem is niets veranderd. Op die nep-deliberatie werd immers een dubbele weging van de punten van Stijns en Vranken toegepast (d.w.z.: de punten van Vranken wogen veel zwaarder door). Om de pil te vergulden (want deze studenten worden dus nog altijd aan een andere behandeling onderworpen dan in eerste zit, dank zij de kunstjes van één docent) werd er erg ruim gedeliberd. Maar dat riekt nogal naar goedkope publiciteit. Een strenge deliberatie zou immers aan teveel oren kunnen komen (wellicht wist men dat kringraad na afloop een perskonferentie voorzien had?). Voor studenten die dit jaar de revue moeten passeren bestaat die garantie natuurlijk niet meer... Kringraad heeft dan ook aangekondigd het hier niet bij te laten: tegen juni willen zij een definitieve oplossing bereiken hebben, zodat de wandaden van Vranken voorgoed tot het verleden kunnen gerekend worden.

Verhaaltje: We schrijven 26 februari 1983. In Brussel trekt — voor het eerst sinds lang samen én op een zaterdag — het gemeenschappelijk vakbondsfront door de straten. 100 000 man sterk.

Ex-ABVV-vakbondsleider Debunne wordt betrappt op vroegtijdige terugkeer huiswaarts. Had hij schrik gekregen van de tiener die de FGFB-Fabelta-militanten aanvoerde? ('Allez, les camarades, chargé-é-é!') Of begreep hij wél de wegkade van de Brusselse politie aan de Stalingradlaan? (foto's Wim Verhelst)

Pas verschenen publikatie van de VVN:

'De mensen van de houten Vis, 18 opstellen over ontwikkeling'

Onder de oud-studenten van prof. A. Van Bilsen (Rechts-fakulteit, RUG) en VVN-leden (Vereniging voor de Verenigde Naties), die in contact kwamen met de uiteenzettingen van de Derde Wereld van prof. Van Bilsen, groeide de idee van verzameling opstellen te bundelen.

"De mensen van de houten Vis, 18 opstellen over ontwikkeling", heeft niet de bedoeling om een systematische manier alle aspecten van het ontwikkelingsvraagstuk te behandelen. Veel werd getracht mensen met uiteenlopende opleiding en beroepsbezigheden aan het woord te laten om op die manier een kaleidoscoop te schetsen van wat er leeft aan ideeën inzake de Derde Wereld. Sommigen zijn in dienst van Internationale organisaties of zijn verbonden aan het ABOS, anderen werken in kleinschalige projecten, nog andere staan in het onderwijs.

Uiteenlopende onderwerpen, als de kwestie van Mensenrechten, de UNO en de Derde Wereld, Urbanisatie, staatsrecht, landbouw, ongelijke ruil... komen aan bod. Men zou kunnen aanvoeren dat alle eenheid daardoor verloren gaat. Dat zulks niet het geval is, is te danken aan de geest waarin deze opstellen werden geschreven. Een mentaliteit die bepaald wordt door de overtuiging dat mensen in de Derde Wereld gelijke partners zijn in een open dialoog. Meer dan de overdracht van welke feitelijke kennis ook, is dit de stempel die prof. Van Bilsen gedrukt heeft op zijn studenten en op de VVN.

Even kort de inhoud.

1. De UNO en de Derde Wereld: enkele kritische beschouwingen (door Luc Spanhove). De UNO met haar talrijke deelorganisaties, is ondanks alle gebreken het enige forum en ontmoetings- en beslissingscentrum op mondiaal niveau. Terecht doen de Derde Wereldlanden er hun beklag over dat, spijts de principie verklaringen, de geïndustrialiseerde lidstaten hun belangen prevaleren. Deze bijdrage poogt de interne en externe obstakels voor een evenwichtiger beleid te analyseren.

2. Vervolg en mensenrechten in de Derde Wereld (door Antoon De Baets). Het hoeft geen betoog dat met de eerbiediging van mensenrechten in de Derde Wereld vaak een loopje wordt genomen. In dit artikel wordt ingegaan op volgende vragen: welke is de omvang van grove mensenrechtenschendingen? Hoe staan de verschillende vormen van vervolging t.o.v. elkaar? Welke argumenten komen frekwent voor in het debat rond de mensenrechten?

3. Kan die uitbuiting nu een eindelijk ophouden, maar willen de uitbuiters zich eerste bekend maken? Verkenningen rond het Marxistisch uitbuitingsconcept (door Koen Raes). Uitbuiting wordt door de moraal-filosofen terecht verworpen. Doch omtrent de vraag wat uitbuiting inhoudt heerst de grootste tegenstrijdigheid. Ook diegenen die zich op het marxistisch concept beroepen blijken bij nader onderzoek op moeilijkheden en zelfs kontradicties te stuiten. Het is van groot belang hierin klaarheid te scheppen, vooraleer een antwoord kan worden gegeven op het probleem of uitbuiting al dan niet een onvermijdelijk kwaad is.

4. Politiek, bestuur, recht en modernisme in nieuwe staten (door Dirk Beke). In de klassieke westerse opvattingen is het ideale model een strakke scheiding tussen het politiek beleid en het neutrale bestuur. De bestuursvormen en rechtsregels gehanteerd in de nieuwe staten wijken hiervan aanzienlijk af, wat vaak de bezorgdheid en niet zelden de verontwaardiging van onze juristen opwekt. Terecht?

5. Ongelijke ruil in Tiersmondisme (door Freddy Boeykens). Dat de bevolking van de Derde Wereld het slachtoffer is van een ongelijke ruil

t.a.v. het Noorden wordt vrij algemeen aanvaard. Hoe mechanismen evenwel precies functioneren is nog steeds het onderwerp van een — vaak verhit — debat, voornamelijk omwille van de politieke consequenties die uit de onderscheiden standpunten af te leiden zijn.

6. Baran en Sweezy na Sraffa: Onbenutte groeipotentialiteiten volgens het lineair produktiemodel (door Ludo Cuyvers). Een kwart eeuw geleden verscheen P. Baran's "Political economy of growth", waarin de notie potentieel surplus opdook. Enkele jaren daarna publiceerde hij met P. Sweezy, het al even vermaarde "Monopoly-capitalism". In dit opstel wordt nagegaan in welke mate de theorie van de lineaire groeimodelen er kan toe bijdragen de opvattingen van Baran en Sweezy te verrijken.

- En verder:
7. Suiker: biet tegen riet (door Kathleen Steel).
 8. Enkele beschouwingen omtrent de controverse bevolkingslandbouw versus expertgewasenteelt (door Paul Geeraert).
 9. Van politiek, ambtenaren en andere omroepers. De nieuwe internationale informatie-orde opnieuw bekeken (door Paul De Maeseneer).
 10. Landbouwproblemen in India (door Devashayan Manti).
 11. Minderheden en vluchtelingen in Thailand (door Katielijne Declercq).
 12. Denken over verstedelijking. Met een beschouwing over de Latijns-Amerikaanse volksbuurten (door Fred Van Craeynest).
 13. Gastarbeiders en werkloosheid in Suriname (door Jeannet L'Hoëst).
 14. Centraal-Amerika, centraal voor Amerika (door Patrick Decoodt).
 15. Een koloniaal ontwerp voor platelandontwikkeling: het paysannat indigène (door Vita Foutry).
 16. Rurale samenleving en de transitie naar socialisme. Enkele bemerkingen inzake zwart-Afrika (door Ruddy Doom).
 17. Het huidige Zaïre historisch benaderen: een verkenning naar aanleiding van enkele recente studies (door William Blondeel).
 18. Ontstaan en ontwikkeling van het universeel lager onderwijs in Nigeria (door Erwin Bourgeois).

De geïllustreerde uitgave van "De mensen van de houten Vis, 18 opstellen over ontwikkeling" omslaat 520 bladzijden en is te verkrijgen op het VVN-sekretariaat in Leuven, Geldenaaksebaan 101, 3030 Heverlee, door overschrijving of storting van 400 fr. op rekening van VVN afdeling Leuven: 750-9041186-71, of haalbaar per adres.

Paul-Emmanuel Casier

(ADVERTENTIE)

alstublicht

Pencoprint maakt een eind aan tijdgebrek op de tekenkamer.

tijdwinst

Tijd die verspild wordt voor het uitvoeren van steeds weer hetzelfde tekenwerk.

Pencoprint's Xerox 2080 vergroot en verkleint tekeningen, illustraties, affiches.

Maakt van oude tekeningen nieuwe. Supersnel. Gestoken scherp. Is een tekening verbleekt of ingescheurd? Met onze 2080 maken we er snel een keurige afdruk van. Een wijziging? We drukken ongefieerd, vlakken het te veranderen stuk uit en fixeren. Klaar voor de wijziging!

afdruk materiaal

A1 of 620 mm breed bij bijna iedere lengte.

Normaal papier, kalkpapier, tekenfilm (polyester of acetaat)

niet te groot en niet te klein

Pencoprint's 2080 zorgt ervoor dat uw afdrukken altijd precies op maat zijn. Iemand die met een miniem onderdeel van een grote tekening bezig is, hoeft niet moeizaam te frunniken in een klein hoekje van die hele lap. En een ander die op het werk maar een klein plekje tot zijn beschikking heeft, hoeft niet te worstelen met een half papieren voetbalveld.

originelen

AO of 914 mm breed bij bijna iedere lengte.

Niet lichtdoorlatend, doorschijnend of transparant.

PENCOPRINT, TIENSESTRAAT 36 TEL. 016.22.10.39

(ADVERTENTIE)

AUDIO

VERKOOP & SERVICE

- Sony - Marantz
- Bang & Olufsen
- Dual - Sanyo - Akai
- Lenco - Grundig
- Pioneer - Panasonic
- Yamaha - B & W
- Revox - Tandberg
- enz

Donderdag gesloten

(016) 22 43 64

Diestsestraat 164-168
3000 LEUVEN

VIDEO

VERKOOP & SERVICE

- SONY
- UMATIC
- BETAMAX
- PANASONIC
- SANYO
- BANG & OLUFSEN
- GRUNDIG

Donderdag gesloten

ecomag

Publismack

Het ei van Newton

Newton was Sir maar zijn moeder heeft hem tot aan haar dood «Isaac» blijven noemen. Wij beginnen echter met de geboorte van de goeroe van het positivisme. 1643, zo laat was toen in Woolsthorpe, een trouw de panyan in het Engelse graafschap Lincolnshire, Isaac voor de eerste keer met de zwaarte kracht in contact kwam: de ooeivaar van dienst liet hem vallen op de schoot van mama Newton.

De eerste zeventien levensjaren hielden niets in dat het beschrijven waard is. Straf en matige uitslagen op school, boterhammen en een pak slaag thuis, plezier en schrammen op de hoek van de straat. In 1660 pakte mama Newton de koffer van de zoon en Cambridge University was het het reisdoel. Isaac kon daar niet van de wiskunde blijven, lanceerde al snel zijn binomium in wetenschappelijke kringen en op

zijn zesentwintigste werd meneer hoogleraar, zelfs zonder de dochter van een andere professor te huwen.

Newton bewees in die tijd ook dat er nu niets nieuws onder de zon is. Kumuleren werd een hobby, een passie zelfs want de portefeuille in schapenleder van Isaac stak vol met lidaakten van wetenschappelijke organisaties, een parlementair pasje, mandaten bij de Nationale Bank, zetels aan buitenlandse akademieën en vanaf 1705 moesten de Engelsen hem met «Sir» en twee woorden aanspreken.

Belangrijk is de vraag wanneer, waarom en hoe Newton geboeid raakte door het fenomeen «ei». Biografen van de wis- en natuurkundige geven diverse tijdstippen, redenen en anekdotes als antwoorden. We overlappen.

Een eerste uitlop situeert zich

rond 1700 en vertrekt van de fascinatie van Newton voor sterrenkunde. Isaac snapte snel dat de aarde en soortgenoten ellipsvormige banen meken en om dit te visualiseren bouwde hij rond de vermelde eeuwwisseling een miniplanetarium met eieren van grote en kleine vogels.

Een tweede uitleg komt uit linguïstieke hoek en vertelt hoe Newton, als wetenschapper met een oneindige interesse, verwonderd raakte door het onverwacht uit de hoek komen van het begrip «ei» in uitdrukkingen (het ei wil wijzer zijn dan de kip, beter een half ei dan een lege dop, eieren kiezen voor zijn geld). Newton zou daarvoor een studie gepubliceerd hebben maar dat wordt slechts door één bron vermeld en het bewuste boek is nooit of nooit teruggevonden.

Een derde en laatste uitleg gaat

ook ver en vindt zijn oorsprong in het feit dat binnen een straal van één kilometer, gemeten vanaf het woonhuis van Isaac, nergens een appelboom is gevonden. Daarom geloven bepaalde geleerden niet dat Newton «Eureka» riep toen een appel op zijn neus viel en onze Sir de zwaarte kracht voor zijn ogen zag schemeren. Het zou «Eureka» geweest zijn. Isaac moest eens een gedicht deklameren tijdens een studentenrevue in de schouwburg van Cambridge. Toehoorders in de loge pikten het vertoon niet en wierpen een ei naar beneden omdat de tomaten toentertijd te prijzig waren. Newton zeeg bewusteloos neer maar na het vlugzout zette hij in twee dagen en evenveel nachten zijn graviteitstheorie op papier. Sinds die dag at Sir Isaac plichtsgetrouw elke dag een omelet, met tomaten (door kumulieren kan men zich veel permitteren).

De Vlaamse Uniefs IV, een interview met Rektor Steenhaut

VUB III: Its Master's Voice

Aan de VUB kan je, zonder paspas van aankondiging of wachtkamer, het rektorat binnenlopen. Dat deden wij dan ook, de laatste dag voor de kerstvakantie, om een interview met de rektor te houden. Zijn secretaresse vreesde echter dat hij het die dag te druk zou hebben, maar legde toch een notaatje op zijn bureau. Zonder veel omwegen had Oscar Steenhaut daarop gereageerd: OK, zonder datum, zonder bijkomende vragen. De man houdt blijkbaar niet van koude drukte. Een kleine maand later ging het interview dan werkelijk door.

De rektor van de VUB houdt er een losse, joviale (of is het: jonge, dynamische?) stijl op na, en dat merk je zowel aan zijn ongedwongen kleding, zijn slordig geknoopte das, als aan zijn bureau. Het interview ging door, gezeten in erg lage, knusse zetels, waarin je zelfs met de beste wil van de wereld niet 'voornaam' kan gaan zitten.

Een gesprek over de visie van de VUB, leven en studeren op de campus en de jongere generatie.

Veto: Wat is volgens U de eigenheid van de Vrije Universiteit Brussel?

Steenhaut: Wij zijn ervan overtuigd dat er in het menselijke geen absolute transcendentie waarden en waarden bestaan. Daarom willen we de studenten trainen tot burgers, die zich adomatisch opstellen, verdraagzaam zijn en openstaan voor dialoog. Zij moeten kunnen de maatschappij beoordelen vanuit hun eigen criteria, maar er zich toch voor hoeden om te vlug veroordelingen over anderen uit te spreken. Wat het onderzoek betreft, betekent dit dat wij a priori alle gezagsargumenten van buiten het onderzoek zelf verworpen (de klassieke definitie van 'vrij onderzoek'). Ons maatschappijperspektief wil dat verdraagzaamheid in de echte zin van het woord de centrale waarde wordt.

Veto: Hoe valt het te rijmen dat de afstand professor-student op deze campus zeer klein is en er de laatste jaren toch een toenemende bureaucrativering bestaat?

Steenhaut: Die kleine afstand professor-student is een bewuste uiting van een jonge universiteit met een nieuwe geest. We zijn echter in de tien jaar dat we bestaan meer dan verdubbeld in het aantal studenten. De gevolgen daarvan op het vlak van bureaucrativering laten zich raden. Maar toch blijven we de bureaucratie hier beschouwen als een noodzakelijk kwaad.

Steenhaut: (bladert in zijn openingspeech en citeert:) «Bij de keuze van een onderzoeksterrein zal de individuele onderzoeker zich niet meer uitsluitend laten leiden door zijn persoonlijke voorkeur, of mogelijk te verwachten internationale faam, ook de betekenis voor de Vlaamse gemeenschap van zijn onderzoek moet een belangrijke keuzedeterminant worden.»

De universiteit moet immers betrokken blijven op de samenleving m.a.w. een onderzoek over kernenergie mag de onderzoeker niet loszien van zijn maatschappelijke gevolgen. Geen enkele activiteit is immers maatschappelijk neutraal, ook de wetenschap is niet waardenvrij. (1)

Veto: Neemt de universiteit hierrond initiatieven?

Steenhaut: Onze universiteit houdt zich met drie dingen bezig: onderwijs, onderzoek en het opleiden van jonge mensen tot verantwoorde burgers. Natuurlijk leven we nu in een sociaal zeer complexe en zeer technologisch georiënteerde samenleving. In de fakulteiten o.a. probeert men hier op in te spelen door verplichte voordrachten te organiseren over onderzoek dat aan de universiteit verricht wordt. Het thema kernenergie kwam daarbij reeds verschillende malen aan bod. Ikzelf was daar dan voorstander van (misschien komt dat door mijn technische achtergrond), mijn collega Pol tegenstander.

Veto: Denkt men niet aan een vak wetenschapsfilosofie?

Steenhaut: Nee. Wij vrezen immers dat filosofen te veel buiten de dagelijkse realiteit staan en uiteindelijk zouden zij de problematiek ook slechts vanuit één waardehoek benaderen. De inspanning die een eksamen vereist is volgens ons bovendien niet in verhouding tot de bijkomende geestesverruiming. Vandaar dat wij opteren voor de minder geformaliseerde voordrachten.

We legden onze analyse van BSG (zie VUB deel I & II, Veto 19 en 20) ook aan de rektor voor. Zijn reaktie erop was dat de SOR binnen de toegestane werkingskredieten volledig door studenten wordt beheerd en dat zij zelf de keuze maken om hun inspanningen vooral te concentreren op de werking van de Sociale Raad zelf. Wij herhaalden onze vaststelling dat de studenten aan de VUB niet de ruimte hebben om een zelfstandige evaluatie van het onderwijs uit te bouwen en dat ook cultuurwerking maar een zwak broertje is, waarop Steenhaut in andere bewoendingen herhaalt dat de universiteit zich niet wenst te moeien met wat de studenten aanvangen binnen de SOR. Wel geeft hij toe dat er binnen Kultuurraad — een onderdeel van de SOR — onduidelijkheid bestaat over de richting die men uit wil met het cultuurpatroon aan de campus, vooral omdat men het begrip 'cultuur'

eksamenreglement is er trouwens een daadwerkelijke inbreng geweest van de studenten. Ze spelen echter naar mijn gevoel nog een te beschiedende rol. (1) Ze lopen nog te zeer in het patroon van de gevestigde waarden. De werkelijk radicale voorstellen komen hier doorgaans niet van studentenzijde, eerder van de jonge vorsers.

Aan de VUB, aldus de rektor, wordt bij elke bevordering advies van de studenten vereist. Bovendien kan op hun uitdrukkelijke vraag een evaluatie van het doceergedrag uitgevoerd worden. Hij legt ons het dossier voor van een docent die verplicht werd voor dat vak ontslag te nemen. Blijkbaar gebeurde dat onder sterke druk van de studenten: in het verslag van de fakulteitsraad wordt vermeld dat een student heel kwaad was geworden. Een eerste negatief advies van studentenzijde had in dit geval niets uitgehaald, waardoor het studententandpunt zich radicaliseerde. Wat trouwens vrij uitzonderlijk is: volgens de rektor stellen de studenten zich in het algemeen zeer menselijk op, omdat ze de gevolgen van een negatief advies kennen.

Veto: Bestaat er voor eerste kanners, naast de dienst voor studie-advies, ook een monitoraat aan de VUB?

Steenhaut: Nee, maar er bestaan wel oefenzittingen, telkens voor groepen van 25 studenten. De bedoeling hiervan is niet alleen de studenten te trainen, maar ze ook vertrouwd te maken met de assistent als raadsman voor die materie in zijn geheel, ook buiten de oefenzittingen. Een andere bedoeling van de oefeningen is het verdiepen en vanuit een andere hoek benaderen van de stof. We kennen ook het systeem van centrale ombudsmen voor de examenperiode, maar merken op dat die zeer weinig te doen heeft, omdat men er meestal in slaagt de problemen binnen de fakulteit op te lossen. Bon, de studenten zijn 'braaf', of onze professoren zijn goed, ik weet het niet (lacht), ik denk beiden.

Radikalisme, verzet, en filosofische publiciteit

Veto: Hebt U de indruk dat de studenten braver zijn geworden en zo ja, aan wat wij U dat?

Steenhaut: Zeker, ze zijn veel meer gedisciplineerd; veel meer bezig met het probleem van een diploma behalen dan vijf jaar geleden, hoewel een diploma ondertussen veel aan waarde heeft ingeboort. Wellicht ligt dat aan het tijdsklimaat, maar dat is moeilijk te staven.

Veto: Bent U tevreden met deze evolutie?

Steenhaut: Natuurlijk niet. Als volwassenen hebben wij reeds aangetoond dat wij niet bij machte zijn de problemen van de hedendaagse crisis op te lossen. De jongeren echter moeten de maatschappij nog maken en zijn veel gevoeliger voor de onderstromen met een blijvend karakter in onze samenleving. Normaal zou je dan kunnen verwachten dat zij daaraan uiting geven in alle beleidsorganen, en als zij dat niet doen, vind ik dat eerder ongelukkig. Het zijn zij immers die het moeten (1) doen. Iemand die reeds jaren in een bepaald patroon leeft, is immers minder geneigd om de wijzi gingen, die zich aan het patroon voordoen, te onderkennen dan iemand die nog buiten dat patroon staat.

Veto: Geruchten doen de ronde als zou U zichzelf voor maoïst uitgeven. Is het dit deel van U dat nu praat?

Steenhaut: (grinnikt) Wel nee, ik ben geen maoïst, trouwens, wat betekent dat? Toch geloof ik dat de crisis in onze maatschappij slechts door zeer diepgaande veranderingen kan overwonnen worden. En het zijn de jongeren die daarin de nieuwe richtingen zouden moeten aangeven. Dat is niet maoïstisch, dat is eigen aan de adomatische benadering. Wel stel ik vast — zonder dat te betrouwen — dat er nog weinig radikalisme heerst op de campus.

We legden de rektor de vraag voor of de studentendiensten — 'die met veel bombarie werd geopend' — geen commerciële stunt was om meer studenten aan te trekken, temeer daar hij in zijn speech sprak over het imago van de VUB als studentvriendelijke universiteit. Enigszins uit zijn lood geslagen, ontkennt de rektor toch dat dit louter image-building zou zijn. De huidige studentendiensten betreft een gebouw dat geen bestemming meer had en men vond het een goed idee om de studentendiensten daarin te centraliseren, wat het voor de student — in tegenstelling tot vroeger — overzichtelijker maakt. «Of dat nu pubicitairst is of niet, er is toch

de diepere bekommernis om het welzijn van de student als dusdanig.»

Wij merken op dat het voor de universiteit desalniettemin financieel aantrekkelijk is om meer studenten binnen te trekken. Steenhaut ontkennt dat niet, maar: «vanuit onze filosofische hoek zouden wij toch ook trachten studenten te werven», als middel om een meer verdraagzame maatschappij te creëren. «Ik bedoel niet dat wij aan bekering willen doen, hé, maar wij geloven dat het integreren van jonge mensen in een samenleving waar zinvolle dialoog, openheid, verdraagzaamheid primeren, één van de middelen is om die waarden ook in onze maatschappij te doen doordringen.»

We gaan ook even verder over de speech die Steenhaut gaf bij de opening van de studentendiensten. Daarin heeft hij het enerzijds over het maatschappijkritisch aspect van de opleiding, anderzijds benadrukt hij de assimilatie van de afgestudeerde in de samenleving, bv. in de zin «zij combineert een gedegen beroepsopleiding met de mogelijkheid om op zinvolle wijze van beroep te veranderen.» De rektor zet uiteen dat veel fakulteiten traditioneel een vorming verstrekten die op het onderwijs was gericht, terwijl volgens hem de unief een belangrijker taak heeft dan dat alleen: «De unief moet niet iemand in een smalle straat sturen, maar naar een brede trechter leiden.»

We vragen hem of de universiteit als maatschappijkritische instelling een bron van verzet kan zijn in de samenleving. Hierop stelt Steenhaut dat de universiteit als organisatie onafhankelijk moet blijven van het maatschappelijk gebeuren, maar dat haar boodschap aan de basis kan liggen van georganiseerd verzet, zij het buiten haar structuren om. Tenzij dan in zeer extreme omstandigheden, zoals in de tweede wereldoorlog, toen de VUB werd gesloten, omdat zij een verzetsorgaan was geworden.

Aanslag op de jongere generatie

Veto: Volgens U zijn de besparingen die de regering nu oplegt 'een aanslag op de jongere generatie'. Waarom? En kan U een beeld geven van de concrete weerslag van die besparingen voor de VUB?

Steenhaut: De regering zoekt terecht naar besparingen. Maar tot nu toe zijn zij steeds uitgevoerd ten nadele van hen die nog niet deelnemen aan het maatschappelijk proces, zoals schoolverlaters. En dit omdat wij leven in een maatschappij die enerzijds tracht te besparen, en anderzijds alle verworven rechten tracht te behouden. Dus geen wederverminderingen voor professoren en de reeds benoemde, geen beperking van de overdreven kumulans van professoren — een der enige maatregelen waar de volmachten écht voor nodig waren — maar wel het beperken van aanwervingen bij het wetenschappelijk personeel. Verworven rechten behouden, zonder een strategie die aan de jongeren kansen geeft, is onverantwoord. 2,5% minder toelagen moeten afgewenteld worden op de nieuwe jobs, wat er in de praktijk op neerkomt dat 50% van de jobs die normaliter openkomen, niet openkomen. Dat is een wezenlijke vermindering in mogelijkheden voor de afgestudeerde. Wat betreft de besparing op de werkmiddelen voor onderzoek zou je nog gedeeltelijk kunnen stellen dat er hier en daar een surplus aanwezig was, dat men nu gaat wegsnijden.

Uiteindelijk betekenen de besparingen dat de universiteit niet tegemoet kan komen aan een van haar basisopties: het mogelijk maken voor verdienstelijke jongeren aan onderzoek te doen of deel te nemen aan het universitaire leven. En juist daarom noem ik ze een aanslag op de jongere generatie. Had men gezegd '2,5% ten laste van de weddes van de hoogleraren', OK, daar had ik mee kunnen leven, maar nu is het uitsluitend de kansen van de nog niet in het proces betrokken generatie die men opoffert.

Veto: Piet De Somer beweert dat de onafhankelijkheid van het onderzoek zelf in het gedrang komt doordat op termijn alles naar personeelsweddes zal moeten gaan, met als gevolg dat de unief volledig op kontrakt-research zal aangewezen zijn. Ten tweede zouden de 'betere' mensen de universiteit verlaten omdat zij daar geen toekomstmogelijkheden zien. En ten derde vindt Karel Tavernier het onterecht dat bedrijven wel de drie procent loonmatiging mogen gebruiken in hun bedrijf, de uniefs niet.

Steenhaut: (knikt instemmend) Kijk, het zijn vooral de jonge vorsers die het onderzoek aan de universiteit dragen. Als er dus voor hen geen plaats meer is, gaat de kwaliteit van het

(vervolg op p. 4)

Rektor Steenhaut: Het zijn de jongeren die het moeten maken!

Principe van vrij onderzoek

Veto: In welke mate heeft het principe van vrij onderzoek zijn weerslag op het soort onderzoek dat hier gebeurt en de contacten met de industrie?

Steenhaut: Op het soort onderzoek en de publicatie ervan staat hier geen enkele beperking. In de positieve wetenschappen wordt dat aan geen enkele universiteit nog aangevochten, het eigene van de VUB is echter dat in de mensgebonden wetenschappen de vrijheid aan onze universiteit denklijk nog groter is dan in de andere centra. En dat hangt samen met onze open benadering van de mens.

Veto: Denkt U daarbij misschien ook aan de abortuskwestie?

Steenhaut: Onder meer.

Veto: En kernenergie...?

niet goed weet te definiëren: «Daarover zijn reeds jaren zware debatten aan de gang.»

Tegengestelde belangen

Veto: U spreekt voornamelijk over cultuur, maar ook met betrekking tot onderwijs hebben studenten geen plaatsen om standpunten naar voor te brengen. Nochtans is dat precies het domein waarin profen en studenten tegengestelde belangen hebben.

Steenhaut: De asymmetrie die er bestaat tussen profen en studenten kan heden ten dage nog niet opgeheven worden. Wel kunnen de studenten hun stempel doordrukken op de beslissingen die binnen de fakulteit vallen, maar dat hangt dan weer af van de personen die in de fakulteitsraad zetelen. In het opstellen van het nieuwe

Vlaamse Uniefs IV Leo Apostel over de auto-destructiviteit van de macht

(vervolg van p. 3)

onderzoek ongetwijfeld achteruit. Het probleem is dat de mogelijkheden om in een ander land aan de slag te gaan, de laatste jaren ook sterk zijn ingedijkt. En daardoor zijn zij wel gedwongen hier te blijven. Men zal natuurlijk ook minder kunnen investeren in uitrusting, omdat de meeste toelagen naar personeelskosten zullen gaan. Dat is vooral belangrijk voor het experimenteel onderzoek: waar men vroeger kon investeren volgens de grillen van de professoren, zal de

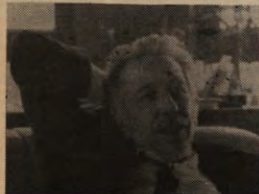
Veto: Tot slot: dreigen de universiteiten in het huidige klimaat niet een beetje de zondebok te worden?

Steenhaut: Wel, zondebok, zij zijn anderzijds toch ook de enige hoop, nietwaar. De houding van het publiek t.o.v. de universiteiten is ambivalent: enerzijds vindt men dat zij nogal veel kosten (hoewel, een student humane wetenschappen kost minder dan een student sekondair onderwijs) en anderzijds verwacht het publiek ook van de universiteiten, gezien het toch een verzameling topintellectuelen is, dat zij de essentiële bijdrage zullen leveren tot het oplossen van de crisis.

Veto: Wij danken U voor dit gesprek.

Pieter T'Jonck
Wim Verhelst

(1) Gekusiverde tekst: klemtoon van ons, PTJ & WIV

Steenhaut (grinnikend): 'Wel nee, ik ben geen maolist. Trouwens, wat is dat, een maolist?' (foto WIV)

universiteit nu selectief middelen ter beschikking moeten stellen, wat de universiteit overigens kan dwingen tot zelfonderzoek. Ze moet namelijk de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van haar projecten meer afwegen. Op dat punt ben ik dus niet zo pessimistisch, wel waar het betreft het wegblijven van de jongeren.

Veto: Is het denkbaar dat aan de VUB het akadernisch en wetenschappelijk personeel een deel van hun loon afstaan om toch die nieuwe plaatsen te krijgen, temeer daar hun werk grote professionele en maatschappelijke voldoening schenkt?

Steenhaut: Aan het wettelijk statuut van AP kunnen wij niet raken. De akademische gemeenschap zou dat op vrijwillige basis kunnen beslissen, maar zoveel geloof heb ik nu ook niet in haar bereidheid om — in naam van het wetenschappelijk project — unaniem een vermindering van wedde in te stellen. De staatsoverheid moet dus die verantwoordelijkheid nemen; als die wettelijke middelen hadden, deden wij dat waarschijnlijk.

(Foto Wim Verhelst)

Zo zit het eerste gedeelte van de reeks over de Vlaamse uniefs erop. Maar we gaan verder. Vanaf volgende week: de Rijksuniversiteit Gent, meer bepaald 'RUG I'; het gedeelte over de studentenwerking in de stropkuststad. Veto 22: volgend station is Gent!

Leo Apostel doet mij tegelijk denken aan een tuin-kabouter en aan een goedaardige tovenaer, een Alvermanfiguur uit het BRT-jeugdfeuilleton van lang geleden. Klein en tenger van lichaamsbouw, een gezicht verborgen achter een driehoekige, spitse baard en brilleglazen, waarachter de twee ogen een veelzijdige pantomime ten uitvoer brengen. Het zijn in wezen gultige oogjes, die magisch en scherp hun omgeving betoveren, als Leo in vervoering stellingen naar voren brengt. Onopgemerkt klimmen zijn woorden op in een abstraktegraad, die de gewone sterveling als kluisenaar in een dorre woestijn achterlaat, want Leo is wetenschapsfilosoof.

Leo Apostel is dokter in de wijsbegeerte en in vroegere jaren medewerker van Piaget in Genève, waarna hij professor wijsbegeerte aan de VUB van 1966 tot 1977, én professor aan de RUG (eersteloogika en kennisleer) van 1967 tot 1979. Daarna kreeg hij vervroegd pensioen om gezondheidsredenen. Wat nu volgt is een resumé van een gesprek dat wij ten huize Apostel hadden over macht en dit vooral tegeespist naar relatiepatro-

nen binnen kleine groepen, die op efficiënte wijze bepaalde doelen willen bereiken. Is een niet-hiërarchische, noem het een anarchistisch gestructureerde, groep mogelijk?

Macht die zichzelf vernietigt

'Een stabiele niet-hiërarchische organisatie is niet mogelijk omdat deze zou moeten samengesteld zijn uit mensen die niet temidden van autoritaire sociale patronen zijn opgegroeid en dat heb je niet zo vlug voorhanden in deze kapitalistische samenleving. Anderzijds moeten in een organisatie die zich tot doel stelt bepaalde doeleinden te realiseren, vaak heel snel, moeilijke beslissingen getroffen worden, waarbij niet iedereen kan gekonsultueerd worden. Wij houden ons trouwens maar bezig met een bepaald deel van de ons omringende problemen. Het is nog maar een onschuldige manier van onvrij te zijn, nl. willen ontlast worden om lange deliberaties bij te wonen met betrekking tot beslissingen omtrent dingen die ons niet interesseren en toch aanbelangen. Ik heb persoonlijk het grote verlangen om niet te moeten beraadslagen over de manier dat de straten in Gent worden verbeterd of gereinigd.

Daarnaast is er natuurlijk de angst om keuzes te maken, vooral als het gaat om vitale problemen. Dat alles is ons eigenlijk afgeleerd, en maakt dat in kleine groepen de macht zeer snel zal

geconcentreerd worden bij één of meerdere individuen. Anarchie is een bepaalde oplossing van het organisatieprobleem, maar tegelijk een veel moeilijker omdat het een voortdurend opbouwen van tegenhiërarchieën inhoudt. In één groep zijn er nu wel altijd meerdere leiders aanwezig met een functionele macht op een bepaald gebied. De ene kan makkelijker praten, de andere doet voorstellen, de derde leest boeken, de vierde voert makkelijke acties, de vijfde is humoristisch... Het zijn die koppen die hun eigen rol in de machtsdynamika in de groep voortdurend moeten in vraag stellen. Iedereen is in een bepaald domein erg goed thuis, of ruwer gezegd, er is niemand dom genoeg om nergens in thuis te zijn. Men moet volgens mij heel bewust zoeken naar verspreide activiteiten, die iedereen om beurt een leidende functie kan bezorgen. In een groep die alleen maar theoretiseert zijn diegenen die vlot kunnen spreken altijd de haantjes de voorste. Moest die groep bv. met een kooperatief project beginnen, om werk te creëren, dan zouden de vlotte sprekers hier in hun leidende functie worden verdrongen door anderen. Mensen die functionele macht hebben op een bepaald terrein, zullen nu echter steeds pogen die macht uit te breiden over andere terreinen, waar ze niet zoveel van afweten. Macht wil steeds nieuwe macht, en in die zin

(vervolg op p. 5)

De toekomst aan de DIRVers?

Weinigen zullen het niet weten; DIRV staat voor Derde Industriële Revolutie in Vlaanderen. Aan het sukses van de DIRV-actie als publiciteitscampagne kan nu al niet meer getwijfeld worden. Ze wordt met zwaar geschut gevoerd en is a.h.w. het troetelkind van Gaston Geens, voorzitter van de Vlaamse Regering.

verlaan dan onvermijdelijk het land en investeringen in de traditionele sectoren drogen stilaan op.

Een andere les uit voorbije industriële revoluties is dat ze op langere termijn heel wat meer werkgelegenheid kunnen creëren dan ze vernietigen. Historisch is het steeds zo geweest dat nieuwe technologie niet alleen door nieuwe toepassingen voorheen onbestaande jobs heeft geschapen, maar eveneens tot nieuwe werkgelegenheid bijdroeg via het onderhoud van de nieuwe apparatuur. Ook op onze dagen zijn er aanwijzingen die optimisme funderen.

Een derde les uit de geschiedenis is dat elke industriële revolutie tal van gevaren inhoudt maar dat zij ons uiteindelijk ook de middelen verschaft om die gevaren te overwinnen."

Lessen met waarde?

Deze laatste redenering is het bekende verhaal van o.a. de kernenergie-lobby. Nadelen van technologie kunnen opgevangen worden door meer technologie. Waardoor we regelrecht in een oneindige technologiespiraal terecht komen.

Ook de historische argumenten van Gaston Geens betreffende de werkgelegenheid stuiten op heel wat kritiek. In de toekomst zou het immers wel eens anders kunnen uitdraaien. Jos Grobden schrijft in Intermediair (12 nov 82): "In de dienstensektor, die tijdens de twee afgelopen decennia één van de snelst groeiende sectoren was en die nu een ideaal terrein vormt van nieuwe elektronika, zal tussen 1980 en 1990 het arbeidsvolume met ongeveer dertig procent teruglopen. Van robotiek (industriële, automatische processen) is geweten dat het één nieuwe arbeidsplaats per robot scheidt, maar vier mensen naar het stempel-lokaal stuurt. Uit een studie van Rand Corporation blijkt dat in de Verenigde Staten tegen het jaar 2000 twee procent van de bevolking volstaat om afgewerkte producten te produceren. Nu heeft men nog twintig procent van die bevolking daarvoor nodig."

Naast de kwantiteit zou ook de kwaliteit van het werk wel eens ingrijpende wijzigingen kunnen ondergaan. Een onlangs opgerichte groep van arbeidssociologen houdt zich met dit probleem bezig. Zo stelt Paul Berckmans (Hoger Instituut van de Arbeid), lid van deze werkgroep in Trends van 6 januari '83: "De invoering van mikro-elektronika leidt tot een relatieve toename van de ongeschoolde jobs en van de hooggekwalificeerde taken.

Voor de weggevallen functies komt niets in de plaats. De meeste mensen uit de midden- en laag affektief weg, zij klimmen niet op naar hogere functies. Iemand die 15 of 20 jaar langer is geweest kan men niet omscholen tot een software specialist. Met een beetje geluk kan hij nog tewerkgesteld worden in een job die eigenlijk beneden zijn kwalificatie ligt. Dit leidt tot onderbenutting van de mensen. Anderen worden gewoon ontslagen. Er is een tendens tot verdere taakuittholling. De controle arbeid neemt toe. Dat houdt niet de heerschappij van de mens over de machine in, maar is een louter routinematige activiteit. De werknemer wordt gekontineerd om te reageren om open bepaald sein. Als er een sein komt dat er iets fout loopt, moet hij enkel op zijn beurt een sein geven naar de hooggekwalificeerden. De mikro-elektronika biedt nochtans heel wat mogelijkheden om routinejobs uit te schakelen, denken wij maar aan de tekstverwerkers en puntlasrobots. Maar mikro-elektronika creëert ook nieuwe routinetaken, zoals het inbrengen van computergegevens en controlearbeid."

Debat.

Tot zover enkele beschouwingen bij de DIRV-rage. De werkgroep Universiteit en Maatschappij (zie Veto van vorige week onder de mysterieuze titel 'Zelfs heden ten dage: tot het werk erop volgt') zal de hoger vermelde taken van de DIRV verder uitdiepen op een debat op woensdag 9 maart om 20u30 in de Kleine Aula. De drijvende krachten en motivatie voor technologische vernieuwing, de gevolgen ervan voor de tewerkstelling en de rol van de overheid en de universiteit hierin zullen dan zeker aan bod komen. We hopen dan ook alle geïnteresseerden daar te ontmoeten.

DE werkgroep Universiteit en Maatschappij

Woensdag 9 maart om 20u30 in de KLEINE AULA
Debatavond over Derde Industriële revolutie
Met medewerking van
Gilbert Eggermont (Studiedienst ABVV)
Prof. Dr. Roger Van Overstraeten (E.S.A.T., Leuven)
Paul Berckmans (Hoger Instituut van de Arbeid)
Minister Gaston Geens (voorzitter Vlaamse deelregering)
Herman Hendrickx (BRT-aktuuel, moderator)

De Universele Rekening geeft je een voetje voor in het leven.

ASLK

ADVERTENTIE

Bedoeling ervan is — kort gezegd — onze zieke economie een 'structureel medicijn' toe te dienen in de vorm van door de overheid gesteunde versnelde introductie van de nieuwste technologische ontwikkelingen. Doch niet iedereen is even entoesiast. Allerlei organisaties (o.a. vakbonden, arbeidsociologen, Wetenschap en Samenleving,...) hebben hun twijfels bij dit medicijn en de manier waarop het wordt toegediend.

De vorige twee

Een eerste industriële revolutie is die van de machine. In het Engeland van de achttiende eeuw worden produktieprocessen in de sectoren tekstiel, metaal en steenkool geleidelijk aan gemechaniseerd: dit betekent inderdaad een echte revolutie, een omwenteling van produktiemethodes en werkgelegenheidspatronen.

De tweede industriële kennen we nog van dichtbij. Zij komt pas na de tweede wereldoorlog goed op gang en wordt gekenmerkt door de petroleum en zijn derivaten. We zouden ook kunnen spreken van het tijdperk van koolwaterstoffen. Goedkopere brandstoffen maken een spektakulaire ontwikkeling mogelijk van de autonijverheid, de lucht- en ruimtevaart.

De promotoren van de DIRV gebruiken de twee vorige industriële om er hun konklusies uit te trekken ter verantwoording van de derde.

Historische motieven

Zo kwam Gaston Geens in Intermediair van 28 mei 1982 tot de volgende drie historische lessen.

"Elke nieuwe technologische omwenteling zet zich onvermijdelijk door. Wanneer een land, wanneer Vlaanderen de weg van de nieuwe industriële revolutie niet bewust behandelt, dan zal die revolutie groten-deels aan Vlaanderen voorbij gaan, waardoor op de duur geen arbeidsplaatsen worden gered maar er vele verdwijnen. Want vreemd kapitaal

De Studentenbeweging in Polen

Volgens mij is er in Polen een algemene, grondige afkeer van de Russen. In het centrum van Warschau staat bijvoorbeeld een cultuurpaleis dat de aanblik, de skyline van Warschau domineert en als een 'cadooote aan Polen' door de Russen gebouwd is. Toen we er op bezoek waren hadden de Poolse studenten niet graag dat we het fotografeerden...

'Als er een leidende rol is van de Arbeiderspartij, dan mag die niet ingebakken zijn in de structuren, maar dan moet die telkens opnieuw verworven worden', aldus Solidarieteit. Krijgen de vakbonden in België ook dit inzicht? (foto: betoging van zaterdag 26 februari laatstleden.) (foto Wim Verhelst)

Aan het woord is Jan Goossenaerts, die nu al twee jaren achtereen de Leuvense Algemene Studentenraad vertegenwoordigde op een internationaal kongres voor studenten in Warschau. Het laatst gebeurde dit van 9 tot 29 september 1982, op een kongres dat plaatsvond onder de titel "26ste Internationaal Studenten Seminarie".

De organisatie gebeurde door de Socialistische Unie van Poolse Studenten (verder afgekort als surps), die de officiële studentenorganisatie is, in tegenstelling tot de Onafhankelijke Studenten Unie (verder afgekort als nzs), die zich situeert binnen de beweging Solidariteit. Bij het eerste kongres in 1981 was nzs in ledenaantal duidelijk in de lift, en was ze in aantal belangrijker geworden dan de surps. In 1982, een 10-tal maanden na de coup, was er van de nzs natuurlijk geen sprake meer, en lag het er vingerdijk dat zowel de overheid als de surps door een reukuperatie van het ideeëngoed

van de nzs, iedereen terug voor zich trachtte te winnen.

Voortreffelijke organisatie

Hoe komt de ASR ertoe Jan Goossenaerts te delegeren naar Warschau voor dit studentenkongres? Af en toe komen er op de ASR soortgelijke uitnodigingen toe, die dan worden voorgelegd aan de algemene vergaderingen van de kring- en sociale raad, waar gepeld wordt naar eventuele interesse. De financiële voorwaarden zijn niet zo interessant omdat de geïnteresseerden de reiskosten zelf moet betalen — subsidieaanvragen in die zin aan diverse instanties hebben tot op heden geen succes. Ter plekke leeft men wel gedurende een week gratis inzake voeding en onderdak.

Goossenaerts hoorde op deze gelegenheid nog spreken van andere soortgelijke kongressen en vindt het spijtig dat de ASR op dit vlak zo receptief op uitnodigingen zit te wachten, in plaats van zelf initiatieven te nemen.

De kongressen in Warschau waren voortreffelijk georganiseerd in die zin, dat men m.b.t. de thema's die zouden bediscussieerd worden, voorafgaandelijk het aantal getuigenissen te horen kreeg van mensen uit de praktijk. Zo bv. stond in 1981 'participatie van arbeiders in het bedrijfsleven' op het programma, en voorafgaandelijk kreeg men een aantal bedrijfsleiders te horen, alsmede mensen uit de hoek van Solidariteit. De drie thema's in 1982 waren: de vertegenwoordiging van de studentenbelangen aan de universiteit; de mogelijkheden en vormen om de vrije tijd voor studenten te organiseren; de inhoud en vorm van internationale studentensamenwerking. Aanwezig op dit kongres waren vooral delegaties uit Oosteuropese landen, m.n. Bratislava en Praag (Tsjecho-Slovakije), Berlijn (DDR), Boedapest (Hongarije), Helsinki (Finland), Uppsala (Zweden), Oldenburg (DBR), en Warschau (Polen).

Harde marxisten en pragmatici

Een belangrijk discussiepunt had betrekking op de plaats van de universiteit in de samenleving, met hieromtrent heelwat spanningen tussen de 'harde marxisten' m.n. de Oostduitsers, en de pragmatici n.l. de Polen. Volgens de Oostduitsers spruiten alle moeilijkheden, die zich vandaag in Polen voordoen, voort uit het feit dat het marxisme er niet goed geïdentificeerd wordt. Het haperb bijgevolg aan de motivatie en de politieke bewustwording, waardoor er waarden worden nagestreefd die niet gericht zijn op de opbouw van het land, Volgens die Oostduitsers is het socialisme zoals het staat neergeschreven in de socialistische landen van het oostblok een wetenschap op zich, wat betekent dat het geheel niet kan falen, en er ook geen interpretatiemogelijkheden zijn met betrekking tot de grondwet. Dit laatste werd vooral bestreden door de Polen, die door Goossenaerts worden omschreven als zijnde opportunistisch, met hierin een grote mate van sympathie voor de ideeën van Solidariteit, hetgeen echter enkel in informele

kontakten geuit wordt. Het opportunisme motiveert zich door de idee dat er 'moet gered worden wat er nog te redden valt', in die zin dat men de Russen niet teveel op de tenen wil trappen. Onder de invloed van Solidariteit begonnen de jongste jaren diverse professoren aan de universiteit, en dit vooral in de menswetenschappen, wetenschappelijke vrijheid te claimen. Op het kongres was het echter duidelijk dat er in de andere oostbloklanden sterk getwijfeld wordt aan de kwaliteit van deze kursussen in Polen, beoordeeld vanuit orthodoxe marxistische normen.

Inpraak, medebeheer, maar geen politiek

Het voornaamste probleem waarmee de surps te kampen heeft, en dit vrij analoog aan de officiële Arbeiderspartij in heel de samenleving, is het bijna-vakuum dat ontstaan is op het gebied van studentenorganisaties na de coup. In 1981 telde de surps, die de leidende rol van de studenten moet waarmaken, nog slechts 5000 leden in Warschau, wat een halvering betekende in ledenaantal sinds de oprichting van Solidariteit en dus van de nzs. Sinds de coup doen én de overheid én desurs veel om die nieuwe beweging terug achter zich te krijgen. Zo sprak men o.a. van het weglaten van de S (socialistisch) in de naam van surps, wat in de praktijk zou betekenen dat men niet langer de officiële ideologie zou moeten onderschrijven om toe te treden tot de surps. Ook is er een voorstel tot medebeheer, waarbij uitdrukkelijk politieke discussies niet op de dagorde staan. Ook is er een voorstel van de academische overheid om de subsidies aan studentenorganisaties te laten verdelen door de studenten zelf, in plaats van dat zij dit tot op heden rechtstreeks zelf deed. Al die voorstellen worden steeds begeleid met heelwat kritiek op denz, op een manier die sterk lijkt op de wijze wat men Solidariteit bestreed.

Solidariteit streefde een destruktie, politiek doel na, om de socialistische maatschappij te destabiliseren, en was er derhalve geen vakbond. 'Op het ogenblik dat Solidariteit zich niet aanbiedt als een forum, louter voor sociale kwesties als werkomstandigheden en lonen, is het geen vakbond', aldus de officiële stem. Op de universiteit parasiteerde de nzs op een identieke manier op het reeds aanwezige verlangen naar zelfbestuur, om zijn eigenlijke doel de vernietiging van de Poolse staat (met de steun van en ten voordele van het Westers imperialisme) te kamoefleren, aldus wederom de officiële stem. Het zelfbestuur van de overheid voor de studenten voorstelt, maar het zich louter bezighouden met materiële problemen, studieorga-

nisatie, ontspanningsmogelijkheden, het moderniseren van het instructieproces e.d. Het zelfbestuur mag geen politiek lichaam worden, en opnieuw wordt hier verwezen naar de slechte ervaringen met de nzs, die via de verwerving van een sterke invloed op het zelfbestuur poogde eigen politieke ideeën over te dragen. Met deze voorstellen — er is nog nauwelijks iets concreets op papier gezet — poogt men de studenten terug voor de officiële organisaties te lokken...

'Ontspoorde trein'

De visie van de academische overheid over de nzs is heel gelijkelijk op die van de overheid over Solidariteit, aldus Goossenaerts. In Polen leefde, aldus Majoor Gornicki, al lang een verlangen naar een 'forum' waar naar stemmen die niet aan bod kunnen komen binnen het officiële kader van de Arbeiderspartij, kan geluisterd worden.

De afstand tussen de partijtop en de rest van de samenleving zou in de voorbije jaren veel te groot geworden zijn. Deze visie wordt ook gedeeld door de andere Oostbloklanden die een groot verband zien tussen de grote gerichtheid van Polen op het Westen, het slechte economische beleid en het uitengeroepen van vertegenwoordigers en vertegenwoordigden. Komt daarbij nog de massale financiële steun die Solidariteit toegestoken kreeg uit het westen, de uitvoerige Poolstalige belangstelling op de westerse 'propagandazenders', de disproportionele aandacht voor wat in Polen gebeurt in de westerse pers, en ook de ontwikkeling op de grondstoffenmarkt na de staking in Polen. De daling in het marktaandeel van Polen tijdens deze stakingen (Polen is traditioneel een grote eksporteur voor steenkool) is overgenomen door Amerikaanse producenten.

De trein die Solidariteit op gang bracht is ontspoord op het ogenblik dat de idee van een onafhankelijke vakbond gebruikt werd voor een politiek doel, aldus Majoor Gornicki op het kongres.

Geen leidende rol institutionalisieren

Volgens Goossenaerts hield Solidariteit een aanval in op de traditionele visie die een leidende rol in de samenleving toekent aan de Arbeiderspartij. De diktatuur van het proletariaat (de meerderheid van de bevolking) is nog steeds de hoeksteen van de Oost-Europese democratie. Vooral het feit dat die leidende rol volledig geïnstitutionaliseerd is, zat Solidariteit dwars. Overal waar er beslissingen genomen moeten worden, komen partijen, omwille van hun lidmaatschap van de partij, op de eerste plaats. Als er een leidende rol is van de Arbeiderspartij, dan mag die niet ingebakken zijn in de structuren, maar dan moet die telkens opnieuw verworven worden bij verkiezingen, aldus Solidariteit.

LV

Apostel en de Macht

(vervolg van p. 4)

hebben de bewegingswetten van macht en kapitaal iets heel gemeenschappelijks. De enige macht die volgens mij kan verrechtvaardigd worden, is er één die duidelijk en bewust op haar eigen vernietiging afstuurt. De leider moet zijn eigen leiding volgens mij, bewust onderstrepen en er de gevaren van aanduiden. Dit ondermijningsproces van de macht in groepen veronderstelt tevens mensen in de groep, die zich de functionele macht van de initiator willen eigen maken, ten einde op de duur zelf co-initiator te worden net als iedereen. Macht is immers noodzakelijk auto-destruktie omdat het verzet oproept. Je kan nooit iemand lang domineren in zijn eigen belang! Het leiderschap werkt vernietigend voor de leider. Een leider heeft wellicht capaciteiten, maar zal geen goede relaties hebben met zijn 'egalitaire medewerkers'. De leider zal bv. gefrustreerd geraken, omdat hij geïsoleerd wordt in een groep. Ge moogt het eigenlijk niemand toewensen van leider te zijn...

lijk dan, zoals Spanje in de dertiger jaren. Anderzijds zie ik in de anarchistische beweging regelmatig het naar voren komen van tamelijk geweldadige aktivismen. Ik denk dat motieven voor een bepaalde handeling altijd zeer dubieus en weinig inzichtelijk zijn, en in die zin ben ik wel wat pessimistisch dat we nooit de limiet, de utopie zullen bereiken, van de niet-hiërarchische samenleving...'', aldus Leo Apostel.

'Das Kapitaal' (Marx) en 'Die Macht' (Apostel?)

In de brochure 'Macht', geschreven door de apostel en uitgegeven door de Radikale Kriminologen, doet Apostel een oproep om tot een theoretische tegenhanger van het 'Kapitaal' (van Marx) te komen, die zou handelen over 'Macht'. Wij citeren in dit verband uit deze brochure het volgende: "Inderdaad, iedere maatschappij veronderstelt een machtsstructuur. Men kan zeggen dat er geen sprake kan zijn van economische interacties als bepaalde machtsstructuren niet gereïaliseerd zijn. Zo bijvoorbeeld veronderstelt het kapitalisme dat enerzijds de kapitalisten eigenaars zijn van hun produktieinstrumenten, de arbeiders eigenaars zijn van hun arbeidskracht. Konkreet gezien betekent dit dat een subgroep van de maatschappij die men 'staat' noemt, het feitelijk monopolie heeft van de gewelduitoefening op een bepaald territorium, en dit geweld (zelf geknarsd in fysische geproduceerde goederen zoals wapens — gebruikt door mensen) aanwendt om de kapitalisten en de arbeiders als eigenaar te beschermen, d.w.z. diegenen met geweld straft die een van beiden zou beroven van eigendom dat ze feitelijk bezitten. Ik druk me hier welbewust niet in juridische maar in politieke termen uit. Het recht is slechts een verzameling bevelen uitgevaardigd door de succesvolle geweldsmonopolist die de staat heet. We zien dus dat we moeten weten wat macht is voor we over een kapitalistische warenproduktie (of om het even welk ander economisch systeem) kunnen spreken. In die zin is de theorie van de macht meer fundamenteel dan die van de waar of van de eigendom (een stelling die vele marxisten als uiterst onorthodox in de oren zal klinken).

'Geslaagd' in het leven

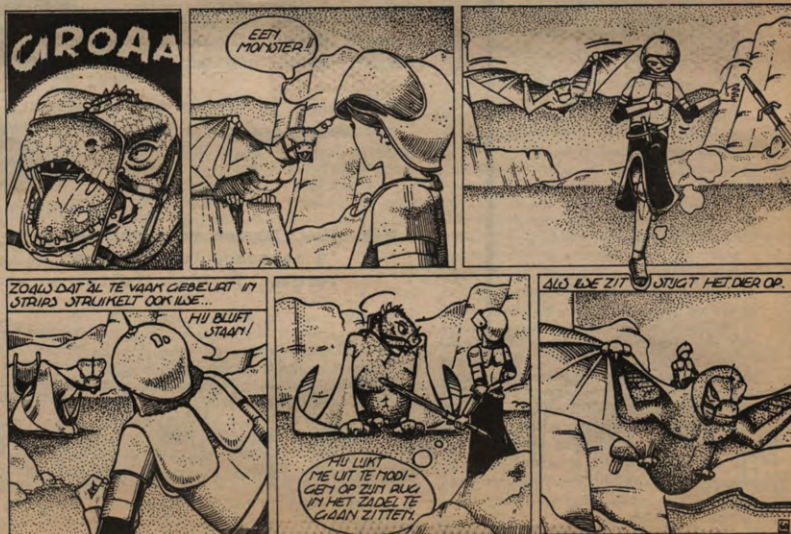
"Men zal mijns inziens dus konstant moeten zoeken naar werkterreinen waar de verschillende leden van de groep zich apart, op hun gemak voelen, en waar deze werkelijk de indruk hebben dat hij of zij iets te zeggen heeft in de groep, en hierin zichzelf als belangrijk en onvervangbaar ervaart. In een kleine groep die wil samenwerken, dienen alle verlangens te worden gekoördineerd, wat inhoudt dat hier een bepaalde konstruktie wordt opgebouwd, die fungeert als tuchthuis voor de ware verlangens die op een bepaald ogenblik aanwezig kunnen zijn. Als ge een 'gelukt individu' zijt, dat zijt ge eigenlijk vervuld van een aantal onderdrukkingsmechanismen. Het probleem is dat de machtsstructuur binnen het individu zich in het kapitalisme gekonstrueerd heeft in een autoritaire omstandigheid, en het individu zijn eigen machtsstructuur nog weinig onder controle heeft. Als we bv. de anarchistische beweging bij voorbeeld onder loupe nemen die toch een niet-hiërarchische beweging bij uitstek zou moeten zijn, dan merken we daar veelal een zich werkelijk vastklampen aan grote denkers uit de 19de eeuw zoals Bakoenin, Kropotkin, e.a., en tevens aan de enkele plaatsen waar het anarchisme 'gelukt' is, tijde-

L.V.

P.S. De genoemde brochure is te bestellen via Postbus 11, Leuven.

ILSE of de absurde ondergang van een strip bart ramakers

Wat voorafging: Op kaffee bij Fons werd Ilse weggevoerd door geheimzinnige wolven naar een totaal andere plek op deze aarde. Daar vond zij een harnas dat ze aantrok. Dan duikt er een draak op... maar lees zelf!

Nacht van de Poëzie in Theologie

Tijdens de nacht van 8 naar 9 maart zal in de fak bar van de kring Katechetika van de faculteit der Godgeleerdheid (Vlamingenstraat 91) het licht blijven branden. Dan wordt immers voor de tweede maal een *Nacht van de Poëzie* georganiseerd. Het gebeuren neemt een aanvang om 20.30. Niemand weet wanneer het zal eindigen. Voor ons was het een aanleiding om een kort interview te hebben met Bruno Vastmans, 2de licentie Godsdienstwetenschappen, én stuwende kracht achter de organisatie.

— *Theologen die een nacht van de poëzie organiseren, dat klinkt vreemd. Het heeft niet zozeer te maken met de faculteit, eerder met de mensen die er op dit ogenblik zitten. De organisatie gebeurt niet vanuit een theologische interesse, wel vanuit een poëtisch-literaire. De band met de kring is ook los, hoofdzakelijk bestaat die uit infrastrukturele hulp.*

— *Waarom kies je voor een nachtelijke organisatie?*

Ons grote voorbeeld is Guido Lauwaert, de organisator van de nacht van de poëzie in Vorst-nationaal, voor enkele jaren. Hij heeft er wel zijn broek aan gescheurd, maar dat betekent nog niet dat de idee slecht is. Uiteraard speelt ook wel het clement opvallen mee. Maar wat wil je. Een poëet is geen normaal mens. Vandaar dat het helemaal niet noodzakelijk is, dat je voor hem iets plant tussen 8 en half 11 's avonds. Een derde aspect dat meespeelt in de keuze voor de nacht is ons motto: *La poésie se fait dans un lit comme l'amour* (André Breton). De band tussen het bed en de nacht is nogal duidelijk, hé. Daarenboven, waarom zouden we het op een avond doen? Er worden al zoveel avonden georganiseerd in Leuven.

— *Is de nacht beperkt tot wat strikt tot poëzie behoort?*

Neen, neen, het gaat duidelijk om een totaalprogramma: ook proza (er zal zeker een stuk voorgedragen worden), kabaret, muziek,.... Het zal niet uren voordracht achter mekaar zijn. Ook is niet alles gepland. Enkel het avondblok ligt ongeveer vast. Daarna komt wie komt. Om het even wie binnenkomt, als hij denkt wat tijd nodig te hebben, dan krijgt hij die.

— *Jullie vragen geen inkom, betekend dat, dat er ook geen onkosten geweest zijn?*

Toch wel. Zo komen er b.v. 6 mensen van de Gentse voordrachtakademie — heet dat eigenlijk wel akademie? — Elk van hen zal voor een stuk van 20 minuten zorgen. Dat kost wel een beetje. Daarvoor hebben we de volgende oplossing bedacht: de inkom is gratis, maar wie voor 9 uur 's morgens wil vertrekken zal wel 30 fr. moeten neertellen. We zullen geen mensen buitenjagen. Maar iedereen zal wel uitdrukkelijk verzocht worden het lokaal om 5 voor 9 te verlaten.

— *Welk genre kan de luisteraar verwachten?*

Weet ik het? Die van Gent zullen wel wat oudere dingen brengen, denk ik, maar er zal zeker ook wat absurditeit in de andere, al vast liggende optredens zitten. Verder zal er traditiegetrouw veel eigen werk zijn, en ja, wie weet wat dat allemaal is. Ik kan je dus

helemaal niet voorspellen wat je te horen zal krijgen als je b.v. om half 11 binnenvalt.

— *Waarom organiseer je zoiets?*

Willen opvallen zeker, of gek willen doen. Ik zit in mijn laatste Leuvens jaar, dat zal ook wel meespelen. En verder is er ook nog de interesse. Het abnormale ligt mij wel. Iets doen wat niet iedereen doet, en wat niet op elke faculteit gebeurt. Tussen haakjes, de faculteit geëskunde heeft een poëzie-avond georganiseerd in 't Stuc, 80 fr. inkom asjeblijf.

— *De kring Katechetika is wel een drukke inrichter!*

Ja, dat is zo, er is enorm veel te doen. Er zal weinig studieruk zijn zeker.

Jos Vandikkelen

Bruno Vastmans: Het abnormale ligt mij wel. (foto Inno)

Medewerkers aan dit nummer:

Agalev-K.U.Leuven, Wilfried Allaerts, Filip de Canfin, Mieke Cantineaux, Paul-Emmanuel Casier, Toon Clarysse, Wouter Colson, Jean de Béthune, Peter de Jonghe d'Artois, Louis De Meuter, Dirk De Naegel, Bernard Dumoulin, Polleke Fotozet, Jan Goossenaerts, Jan Herpelinck, Guido Janssens, I.O.T., Katechitika, Ineke Leemans, Marcel Meeus, Peter Moors, Bart Ramaekers, Pieter Jonckheer 'Jongue, Danny Vandenbroucke, Leo Vander Aa, Joseph du Corpulent, Luc Vanheerentals, J.H. Verbanck, Wim Verhelst, Ingeborg Verplancke, VAKS, Ronnie Willekens, de werkgroep Universiteit & Maatschappij, en tenslotte een flinke klad Protea-sympathisanten in de tribune bij de Veto-redaktievergadering van vrijdag jl.

Het is Theater zoals te voorzien en te verwachten was

Natuurlijk is alle theater zoals te voorzien en te verwachten was. Daarom heet het ook zo en daarom zitten we doorgaans twee uur in een zaal en kijken naar wat zich op de scène afspeelt. Theater vooronderstelt het impliciet onderschrijven van een aantal konventies: zo is er bv. de stilzwijgende overeenkomst dat de toeschouwer er eigenlijk niet is, of zich in ieder geval niet bewust is van zijn eigen aanwezigheid, dat theater zich voltrekt niet in de reële tijd, maar in een imaginaire tijd en dat de werkelijkheid van wat op de planken plaatsvindt verwijst naar een andere werkelijkheid.

Zoals ik al schreef gaat het hier om een stilzwijgende afspraak zodat iemand die zijn stuk "Het is theater zoals te verwachten en te voorzien was" noemt onvermijdelijk minder onschuldige bedoelingen heeft dan zo'n titel laat uitschijnen. Even verduidelijken: we hebben het over de nieuwste productie van Jan Fabre, die hiermee aan zijn tweede theaterproductie toe is.

Fabre komt uit de beeldende kunst en heeft heel wat performances op zijn naam staan — o.a. "Money", "I'lad of the bicart and the history of art" —. Die achtergronden zijn blijven doorwerken, want eigenlijk is "Het is theater..." één grote performance in theatercontext. Acht uur lang, in 333 taferele, worden handelingen uit het dagelijkse leven nagespeeld op een bijna hyper-realistische manier. Taal komt er bijna niet aan te pas; het gebeuren is vooral visueel, in zwart-wit-grijs kleuren. Via ingenueze perspectiefverschuivingen worden die banale handelingen — wassen, vrijen,

uitkleden, aankleden, enz. uit hun kontekst gerukt en ontdaan van hun realiteit, zodat wat zich op de scene afspeelt iets wezenloos krijgt, en de toeschouwer eigenlijk niet meer goed weet waar hij aan toe is.

Hij kan zich natuurlijk redden door in de vervorming van die banale handelingen, zoals vrijen, kussen, enz., een metafoor te zien voor de inhoud van die handelingen zelf (zo gaat het er aan toe in de gewone theaterkonventies), en op die manier "betekenis" te redden. Maar "Het is theater ..." verwijst naar niets, naar geen buiten-theatrale werkelijkheid; de enige aanwezige werkelijkheid is de werkelijkheid van de lichamen van de acteurs, die heel direct fysiek aanwezig zijn.

In het stuk wordt geen verhaal verteld, wat Jan Fabre de gelegenheid gegeven heeft de tijdsbeleving van de toeschouwer overhoop te gooien: normaal wordt de tijdsbeleving van de toeschouwer bepaald door de tijdsstructuur inherent aan het verhaal. "Het is theater..." speelt zich echter af in de real time, geen verhaal, geen evolutie in de taferele. Geen enkel tafereel is essentieel en iedereen kan in en uit lopen wanneer hij wil — ik heb bv. slechts twee en een half uur van de acht gezien — zodat de toeschouwer eigenlijk nog meer ontregeld wordt: niet alleen krijgt hij nooit de gelegenheid op te gaan in de voorstelling — hij krijgt nooit de kans zijn eigen tijdsbeleving, dus zijn beleving van zichzelf opzij te zetten — maar bovendien moet hij zijn eigen voorstelling maken: maker Jan Fabre geeft immers ongegeerd toe dat een groot deel van zijn stuk overbodig is, wat een omkering betekent van de gangbare relatie konsument-kunstwerk.

"Het is theater zoals te voorzien en te verwachten was" is op woensdag 9 maart vanaf 15u te ervaren in 't Stuc. Vergeet de piknikmand niet.

Peter De Jonge

WIE DEZE MAAND 21 WORDT DOET ER GOED AAN DIT TE LEZEN!

Stella Artois

Je wordt deze maand éérentwintig ?

Dan wil je deze dag natuurlijk waardig vieren met de vrienden en zo. Wij, van de Stella, wij bieden je, samen met onze gelukwensen, 50 Stella-waardebons aan. Daarmee kan je je talrijke vrienden trakteren in één van de typische Leuvense studentencafés, waarvan er allicht één je stamkroeg is.

Als je dan ingeschreven bent aan de K.U.Leuven, en je wordt 21 jaar in de loop van maart 1983, dan liggen er in de Raadskelders op de Grote Markt onder het stadhuis, 50 Stella-waardebons voor je klaar. Je kan ze er komen afhalen elke maandag tussen één en vijf in de namiddag. Vraag naar Theo Luyten, die zorgt verder dat alles in orde komt.

We wensen je verder een allerbeste 21ste verjaardag toe en hopen dat het een fijne herinnering blijft aan Leuven-Bierstad.

N.B. Theo Luyten verwacht je in de Raadskelders 's maandags tussen 13 en 17 uur. Vergeet je identiteits- en studentenkaart niet.

Sociale Verdediging

(vervolg van de voorpagina)

overheerser. Goed doorgevoerde informatie aan die mensen kan immers van hen bondgenoten maken. Op de tweede plaats zijn er de konfrontatie-methoden. We vernemen er enkele: het protest; de weerlegging van valse beschuldigingen of misleidende informatie; bekendmaking van informatie die door de machthebbers bewust achter gehouden wordt; burgerlijke ongehoorzaamheid; helpen van bedreigde personen; verborgen van gegevens die verkeerd kunnen gebruikt worden; economische boycot; werkstaking; stille opstrakting; sabotage van middelen die voor de machthebbers van belang zijn; en uiteindelijk totale non-koöperatie. Belangrijk is wel steeds te overwegen welke de gevolgen voor de bevolking zullen zijn. Offers

zijn onvermijdelijk, maar dat betekent nog niet dat zomaar geopteerd moet worden voor b.v. de lamlegging van de economie. Want de slachtoffers daarvan zijn in de eerste plaats de eigen mensen. Eerder moet gezocht naar kleine aspecten, waarmee de tegenstander pijn gedaan wordt. Van groot belang is de informatiedoorspeling tijdens zulke verzetsacties. Zowel ter versterking van de moreel van de eigen bevolking, als ter demoralisering van de tegenstanders. Daarenboven moet, en we vallen in herhaling, *gans de bevolking* meewerken. Kollaboratie is funest. Opvoeding en voorbereiding zijn dan ook levensnoodzakelijk.

Omschakeling

Meteen zijn we dan ook aanbeland bij hetgeen nu reeds moet gedaan worden.

Kunnen steunen op de bevolking brengt een enorme decentralisatie met zich mee. Dit is een verdere uitbouw van de boven beschreven participerende democratie. Er zal in de opvoeding en het onderwijs moeten gewerkt worden aan de persoonlijkheidsvorming van gans de bevolking en met name de plaatselijke verantwoordelijken. Want zij zullen in een systeem van sociale verdediging in krisismomenten beslissingen met grote impact moeten nemen op korte termijn. Ook de diverse organisaties vallen onder de op te voeden elementen. Elk van hen kan een specifieke taak in het verzet hebben, afhankelijk van hun mogelijkheden en beperkingen. Hierbij mogen we zeker niet de belangrijke raak van de centrale overheid uit het oog verliezen. Uiteindelijk zijn zij het die de omschakeling moeten doorvoeren. Een grote bondgenoot in het realiseren van de sociale verdediging wordt gezien in de alomverteenwoordigde vredesbeweging, en de vele actiegroepen van allerhande slag. Uiteindelijk is het doel een andere maatschappij. Welnu, daaraan moet gewerkt worden, en dat kan onder andere door het uitvoeren, en in werking brengen van de sociale verdediging. Een dikwijls te horen kritiek is dat sociale verdediging een utopie is. Totale democratie is er immers nooit, en zonder te kunnen steunen op de bevolking moet je er niet aan beginnen. Wel dat is niet waar, doorheen de uitbouw van sociale verdediging zal voor velen het belang van basisdemocratie duidelijk worden, en zal een omvorming van de samenleving voortvlokken worden.

In Veto nr. 18 verscheen een artikel van de hand van Guy Vandendriessche en Jean de Bethune onder de titel *Oorlog en vrede*. Daarin werd gepleit voor een samengaan van conventionele verdediging met geweldloos verzet. Hopenlijk is ondertussen duidelijk geworden dat zulks *onmogelijk* kan. Er zijn zowel principiële als psychologische bezwaren. De grondbeginselen van beide typen verdediging zijn immers radicaal tegengesteld. Daarenboven zal het samenbrengen van beide een grote verwarring veroorzaken onder de bevolking. Sociale verdediging kan niet ingebouwd worden in een ander systeem. Het is ten andere mans genoeg om eigen benen te staan. Waarmee we ook weer niet de vele nog te overwinnen problemen willen verdoezelen, waar we in een later artikel willen terugkomen.

Jos Vandickelen

Bij het samenstellen van dit artikel maakten we herhaaldelijk gebruik van het onlangs op de markt verschenen boekje: *Verdediging met een menselijk gezicht*. Van J.P. Feddema, A.H. Heering en E.A. Huisman. Uitgegeven bij De Horstink in Amersfoort. Verkrijgbaar o.a. in Acco voor de prijs van 220 fr. Het werkje biedt overzichtelijk een misleidende beschouwing omtrent sociale verdediging, waarbij diepe en radicale vragen niet uit de weg worden gegaan.

van 25 fr. een nota i.v.m. het project en de opleiding te verkrijgen.

2. Op zaterdag 12 maart organiseert het overlegcentrum voor de Vrede een studiedag over *alternatieve defensie*. Deze dag gaat door in Antwerpen in de gebouwen van de UFSIA aan de Rodestraat nr. 14. In de voormiddag staan sociale verdediging en een alternatieve militaire verdediging op het programma. In de namiddag is er mogelijkheid tot aansluiting bij één van de werkgroepen (modellen van sociale verdediging, betrokkenheid van de bevolking bij sociale verdediging, gevolgen van een alternatieve defensie voor de NAVO-alliantie, demokratisering van het leger...). De kostprijs is 80 fr. en meer informatie is te bekomen op het secretariaat van het O.C.V., Nieuw Achturenhuis, Fontainaplein 9 - 11, 1000 Brussel.

Een grote leemte inzake sociale verdediging is momenteel een gebrek aan wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek. Daarenboven is er ook nood aan het inoefenen en uitproberen van de praktijk zelf. Daarom dat de twee onderstaande aankondigingen de moeite waard zijn.

1. Een opleiding sociale verdediging in Vlaanderen.

Deze basisopleiding bestaat uit 5 weken met verschillende follow-up mogelijkheden achteraf: trainersopleiding, werkgroepen, enz. Ze staat open voor iedereen. Het aantal deelnemers is min. 12, maks. 25. Een eerste losse week gaat door van 20 tot 25 maart. De vier losse weken situeren zich in de periode 18 april - 13 mei. Inlichtingen en inschrijvingen: *Project sociale verdediging*, Liesse Steenweg 16, 2800 Mechelen. Op dat adres is teven voor de prijs

kreten & gefluister...

Over belofte en schuld. • Dus. • Over Lamberke, maar ook organes en Stuurgroep. • We beginnen bij Lamberke. •

Intellectually diseased? • De ex-vrijgestelde van Kringraad, de genaamde Lambert Swillens. • Krijgt een tijdschrift aan op 't Stuc. • **Intermediair, het tijdschrift voor leidinggevende personen.** • Maar er is méér. • Op het adresstrookje wordt Lamberke genoemd. • De **directeur personeel/werving**. • Overigens. • Wordt de man ook wel **maskotte van Kringraad** genoemd. Om een ons onbekende reden. • Zo zijn heeft Lamberke wel meer misterieuze kenmerken. • Hij studeert ni. **informatika**. • Wat zeg u? • **Wááw?** • Kompjoeterintellegentie, want. • Toen men Lamberke vroeg een **eenvoudig raadsetje** op te lossen. • Schudde hij alle mogelijke **algebraïsche formules** uit zijn mouw. • Maar deed er **onnoemelijk lang** over om de oplossing te vinden. •

Drukke... studiedruk. • In het verslag van werkgroep studiedruk van 17 februari '83 lezen we. • **Tot slot komen nog enige seksuele roddels en wordt nagegaan hoe men fysiologisch kan vaststellen of op Akademische Raad het hoogtepunt zal bereikt worden. De oortjes worden rood.** • Een week later zei Relinde Baeten, vrijgestelde Kringraad, zélf. • **Niemand durfde orgasme zeggen, waarschijnlijk omdat er een dame bij zat.** • En dan moest die dame zelf het maar zeggen. • En toen Relinde hoorde dat dit in K & G zou komen, zei ze. • **Het was zó'n prettige vergadering, hé, en nu kunnen we dat nooit meer doen!** •

Trou de mémoire. • Een der vrijgestelden van Sociale Raad, heeft een **mankend geheugen**. • Hinkt op zijn gedachten achterna. • Op de ASR-Stuurgroep vroeg Noë Herteleer (want over hem gaat het) **twee maal** het woord. • En vergéét tot twee maal waarmee hij wou **intervenieren**. • Noë, het telefoonnummer van Sociale Raad is 238575. • Zonder dank. • **Brainstorm in a teacup.** • Geprezen en geloofd om zijn gewel-

dige dossierkennis, en memorie in ASR-kwesties is **Marcel Mœus**. • Op de Stuurgroep van 18 februari zei hij. • **Men beschouwt mij vaak als het brein van de ASR.** • Lapsus? • Slecht geslapen? • Nee, Marcel wordt niet beschouwd als het **brein** van de ASR, maar wel als het **geheugen** van die organisatie. • **Limboerg allein.** • Die provincie is ook vertegenwoordigd op Stuurgroep. • En hoe? • **Luister maar naar Bern Martens.** • Een echte. • Zei hij op Stuurgroep onlangs. • **Ondertussen is de situatie er, en zelfs dat nog niet.** • Hiermee bedoelend dat er een probleem is dat evenwel niet kan worden afgeschat kwa grootte-orde. • Maar ook zei die man. • **Ik merk hier vast dat.** • Losjes uit de pols. • Je moet maar durven... •

Imaginary Rabbits. • Denkbeeldige konijnen, of. • Des larpins imaginaires. • In het **Belang van Limburg** (alweer...) stond op 24 februari een artikel, onder de kop. • **Denkbeeldige konijnen brachten 3,4 miljoen op.** • Een zekere Picart messte konijnen vet. • Of hoe zeg je dat? • Voor de unief van Luik. • Unief verhuist. • Maar Picart, die niet meer levert, blijft rekeningen insturen. • Een lukratief zaakje. • Het artikel besluit. • **In 1982 hielp een bediende de kat op de koord.** • En. • **Het konijn uit de hoed?** •

Het knuffelende koekjesmonster. • Aan de valven van **psychologie** hing onlangs een eigenaardig berichtje. • Namelijk. • Een aankondiging van de **werkgroep Knuffelen**. • Ingericht door **Peter Hermans**. • Beter gekend als **Koekje**. • Nu ja, iedereen heeft wel zo zijn gewoontes. • Nee, dan **Louis De Meuter**. • Die in alle ernst op het initiatief afging. • Voor een reeks rond **studenten en relaties**. • Binnenkort in Veto. • Het tedere trefpen zou plaatsgrijpen in de Brabantsestraat 97. • In een huis van de **paters Redemptionisten**. • 't Was een grap natuurlijk. • Louis, achteraf. • **Die avond was er alleen een oude pater, die van niets wist.** • WIV

ONGELOOFLIJK !!!!!!!!!!!!!

tot - 30 % op NIEUWE

literaire en wetenschappelijke boeken !!!!!

CASH tegen CASH !

Kom langs en zie voor jezelf !!!!!

ONGELOOFLIJK !!!!!!!!!!!!!

ONGELOOFLIJK !!!!!!!!!!!!!

ONGELOOFLIJK !!!!!!!!!!!!!

" IN DEN BOEKENHOEK "

t' Capelleke, Tiensestraat 82, 3000 Leuven

ADVERTENTIE

(ADVERTENTIE)

"Cafe Taverne Universum"

Herbert Hooverplein 26 (Hoek Tiensestraat) 3000 Leuven ☎ 016/20.07.50

Super-Snacks en Spaghetti

Terras

Vlotte bediening

Alle dagen open vanaf 7.30 h

Ruime parking

Zaal ter beschikking

DE WERKGROEP VOEDING

ALMAMENU'S VAN MAANDAG 7 MAART TOT VRIJDAG 11 MAART

	Restaurant Alma II en III	Snack Alma I Gasthuisberg, Pauscoll. Meisjescentrum	Snack Alma II Alternatief	Sedes
ma. 7/3	franchettesoep gepan. varkenssteak bloemkool in room aardappelen fruit	franchettesoep witte & zwarte pensen abrikozenmoes aardappelen yoghourt en fruit	gierstsoeflief met kaas en sesamzaad fruit	soep van de dag varkenslapje florentine aardappelen yoghourt en fruit
di. 8/3	camelasoep pladijs princessebonen zilvervulrijst yoghourt en fruit	camelasoep hamburger rauwkost kroketten yoghourt en fruit	gegratineerde spinazieschotel	soep van de dag PIZZA yoghourt en fruit
woe. 9/3	tiroolse soep varkensrib spruitjes aardappelen yoghourt en fruit	tiroolse soep worsten bloemkool puree fruit	gerst met nootjes en rauwkost fruit	soep van de dag kalfsbrood romig porei aardappelen fruit
do. 10/3	heldere julienne viskroketten rauwkost zilvervulrijst yoghourt en fruit	heldere julienne varkensspiering lyonaise wortelpuree yoghourt en fruit	spaghettitaart met rauwkost fruit	soep van de dag 's avonds) runds-pojarski met fijn erwten aardappelen yoghourt en fruit
vrij. 11/3	solferinosoep biefstuk gestoofd willoof aardappelen caramelvla en fruit	solferinosoep gratin met willoof kroketten fruit	MUESLIKOEK MET LINZENSLA fruit	soep van de dag vis in omslag aardappelen yoghourt en fruit

WERKGROEP VOEDING: dit is een keuze uit de ALMA-menu's gemaakt door de werkgroep voeding. Deze menu's bieden u de beste garantie voor een evenwichtige voeding. Voor verdere inlichtingen kunt u zich wenden tot LEO VAN DER AA. Tel. ALMA 229911

